

Socialavgifter

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. lägre socialavgifter för unga och små företag samt om undantag från kravet på att betala socialavgifter.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, C, KD).

Behandlade förslag

12 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Nedsättning av socialavgifter	5
Undantag från att betala socialavgifter	8
Reservationer	10
1. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (C)	10
2. Undantag från att betala socialavgifter, punkt 2 (SD)	11
3. Undantag från att betala socialavgifter, punkt 2 (KD)	11
Särskilt yttrande	13
Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (SD)	13
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nedsättning av socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:63 av Sofia Fölster (M),

2017/18:1001 av Lars Beckman (M),

2017/18:1326 av Edward Riedl (M) yrkande 2,

2017/18:1522 av Lars Beckman (M),

2017/18:1978 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2017/18:1998 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2017/18:3043 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD) och

2017/18:3508 av Per Åsling (C).

Reservation 1 (C)

2. Undantag från att betala socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:401 av Lars Tysklind och Emma Carlsson Löfdahl (båda L),

2017/18:1730 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:3138 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M) och

2017/18:3749 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 4.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (KD)

Stockholm den 22 mars 2018

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Phia Andersson (S), Tina Ghasemi (M), Kerstin Nilsson (S), Emma Carlsson Löfdahl (L), Aron Modig (KD), Teresa Carvalho (S), Mathias Tegnér (S), Maria Abrahamsson (M), Julia Kronlid (SD), Maria Ferm (MP), Christina Høj Larsen (V), Paula Bieler (SD) och Johanna Jönsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden om socialavgifter från allmänna motionstiden 2017/18. Motionerna tar bl.a. upp frågor om lägre socialavgifter för unga, små företag och företag i glesbygden samt undantag från kravet på att betala socialavgifter.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Nedsättning av socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lägre socialavgifter för unga samt för små företag och företag i glesbygden.

Jämför reservation 1 (C) och det särskilda yttrandet (SD).

Gällande ordning

Socialavgifter för unga

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen och består dels av arbetsgivaravgifter för anställda, dels av egenavgifter främst för fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet. Till dessa avgifter kommer en allmän löneavgift om 10,72 procent. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är 31,42 procent av den anställdes bruttolön, inklusive den allmänna löneavgiften (2018). Egenavgifterna är 28,97 procent, inklusive den allmänna löneavgiften, om inte annan karenstid än sju dagar har anmälts till Försäkringskassan.

Den 1 juli 2007 sänktes socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, till hälften för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år (prop. 2006/07:84, bet. 2006/07:SfU10, rskr. 2006/07:157). Därefter, under perioden 1 januari 2009 till 1 juni 2016, justerades reglerna om nedsättning av avgifterna för unga flera gånger. Den 1 juni 2016 togs nedsättningen bort (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1, rskr. 2015/16:51).

Socialavgifter för små företag m.m.

Enligt 3 kap. 18 § socialavgiftslagen ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget för inkomst av aktiv näringsverksamhet, dock högst med 15 000 kronor per år, när egenavgifter beräknas för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Som förutsättning för avdraget gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång inte har fyllt 65 år, samt inte bara ska betala ålderspensionsavgiften.

Genom lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021 har det införts en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna för den som är enskild näringsidkare och som anställer sin första medarbetare. Sänkningen innebär att endast ålderspensionsavgift, som uppgår till 10,21 procent, betalas på den del av ersättningen som inte överstiger 25 000 kronor per månad, under en period av som längst tolv månader. Sänkningen avser således den anställda som först får avgiftspliktig

ersättning i företaget. Som förutsättningar gäller att personen anställts efter den 31 mars 2016 och att arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag eller att arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag.

Enligt lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980), får arbetsgivare och näringsidkare som är verksamma i vissa angivna kommuner i bl.a. Norrbottens, Jämtlands och Dalarnas län göra avdrag vid beräkning av socialavgifterna och den allmänna löneavgiften. Företag som är verksamma i dessa stödområden får ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget när den allmänna löneavgiften och egenavgifterna eller arbetsgivaravgifterna beräknas. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad och för näringsidkare till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Motionerna

Socialavgifter för unga

I motion 2017/18:63 av Sofia Fölster (M) begärs ett tillkännagivande om att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för unga. Motionären anför att det behövs lägre trösklar in på arbetsmarknaden för att fler unga ska kunna få jobb.

Sten Bergheden (M) begär i motion 2017/18:1998 yrkande 3 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att sänka arbetsgivaravgiften för unga under 20 år. Enligt motionären är höga anställningskostnader avskräckande för småföretagare.

Socialavgifter för små företag m.m.

Edward Riedl (M) begär i motion 2017/18:1326 yrkande 2 ett tillkännagivande om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för små företag. Motionären anför att små företag skapar jobb, trygghet och ekonomisk tillväxt. Det är viktigt att möjligheter skapas för företag att kunna starta och växa. Storleken på arbetsgivaravgiften påverkar sysselsättningen och företagens expansionsmöjligheter.

I motion 2017/18:1978 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om möjligheten att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för små företag. Motionären anför att om små företag ska kunna växa och utvecklas behöver det bli mindre kostsamt att anställa.

I motion 2017/18:1001 av Lars Beckman (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa differentierade arbetsgivaravgifter.

I motion 2017/18:1522 av Lars Beckman (M) begärs ett tillkännagivande om det som anförs i motionen om privata sjukförsäkringar. Motionären anför

att de arbetsgivare som avlastar den offentliga vården genom att erbjuda en privat sjukförsäkring borde få möjlighet till avdrag för kostnaden för den privata sjukförsäkringen genom en avräkning mot inbetalda arbetsgivaravgifter.

Mikael Jansson och David Lång (båda SD) begär i motion 2017/18:3043 ett tillkännagivande om sänkt arbetsgivaravgift för arbetstillfällen i glesbygd. Motionärerna anför att det behövs en geografiskt differentierad arbetsgivaravgift för att Sverige ska kunna få en långsiktigt levande glesbygd.

I motion 2017/18:3508 begär Per Åsling (C) ett tillkännagivande om att se över möjligheten att utarbeta ett system för regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Enligt motionären finns ett bra system för detta i Norge. Syftet är att ge alla delar av landet rättvisa konkurrensförutsättningar. Det ska vara möjligt att på någorlunda likvärdiga villkor bedriva företag såväl i glest befolkade områden som i mer tätbefolkade områden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare konstaterat att nedsättningen av socialavgifter för unga inte har löst problemet för unga arbetslösa. Utskottet uttalade att en orsak till att reformen misslyckades var att den största delen av resurserna satsades på de ungdomar som redan hade arbete eller som ändå skulle ha fått ett arbete, även utan nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Endast en mycket liten del av nedsättningen riktades mot de ungdomar som bäst behöver den, dvs. unga med låg utbildning eller de unga som på annat sätt står långt från arbetsmarknaden. Nedsättningen av socialavgifterna hade därmed en mycket liten träffsäkerhet.

Utskottet har tidigare även konstaterat att det finns ett mycket stort behov av att satsa resurser på effektivare åtgärder som kan göra att just de ungdomar som står långt från arbetsmarknaden blir lättare att anställa (yttr. 2014/15:SfU2y och yttr. 2015/16:SfU1y).

Utskottet finner inte anledning att nu göra en annan bedömning än den redovisade och avstyrker därför motionerna 2017/18:63 (M) och 2017/18:1998 yrkande 3 (M).

Det s.k. växa-stödet infördes den 1 januari 2017 och gäller t.o.m. den 31 december 2021. Stödet innebär nedsatta arbetsgivaravgifter för enmansföretag som anställer sin första medarbetare. För den personen betalar företaget enbart ålderspensionsavgift. Utskottet kan konstatera att det därutöver finns en möjlighet att i stödområden reducera avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifterna, egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Denna möjlighet har utformats så att den relativt sett gynnar små företag i glesbygden. Mot bakgrund av dessa befintliga stödinsatser är utskottet inte berett att ställa sig bakom motioner om ytterligare nedsättning eller andra begränsningar av avgiftsunderlaget, vare sig för små företag eller för företag i glesbygd.

Därmed avstyrks motionerna 2017/18:1326 (M) yrkande 2, 2017/18:1978 (M) yrkande 3, 2017/18:1001 (M), 2017/18:3043 (SD) och 2017/18:3508 (C).

För det sociala trygghetssystemets legitimitet är det enligt utskottets mening principiellt viktigt att så långt som möjligt upprätthålla ett samband mellan de socialavgifter som betalas och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera. Socialavgifternas samband med det sociala trygghetssystemet grundas bl.a. på principer om omfördelning och solidaritet som har växt fram under en lång tid. Utskottet anser att det inte finns anledning att föreslå ett tillkännagivande om nedsättning av socialavgifterna för de arbetsgivare som väljer att erbjuda en privat sjukförsäkring.

Därmed avstyrks motion 2017/18:1522 (M).

Undantag från att betala socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett utökat undantag från att betala socialavgifter.

Jämför reservation 2 (SD) och 3 (KD).

Gällande ordning

Ersättning till idrottsutövare från ideella föreningar som har till ändamål att främja idrottslig verksamhet är enligt 2 kap. 19 § socialavgiftslagen avgiftsfri om ersättningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp. Prisbasbeloppet för 2018 är 45 500 kronor.

Idrottsutövare ansågs ursprungligen generellt bedriva hobby eller ideell verksamhet. Ersättningen kom dock att jämföras med ersättning på grund av anställning, och den avgiftsbelades därför den 1 januari 1991. Redan den 1 april 1991 trädde emellertid den halva basbeloppsregeln i kraft. I förarbetena anges att med idrottsutövare menas även tränare, vilket i sin tur omfattar gymnastikinstruktörer, domare eller därmed jämställda slag av funktionärer (prop. 1990/91:76). Med idrottslig verksamhet avses normalt sådan verksamhet som anordnas av en organisation ansluten till Riksidrottsförbundet eller annan jämförlig organisation. I ett avgörande från Regeringsrätten 1999 (RÅ 1999 ref. 25) slogs det fast att Friluftsförbundet ska anses som en sådan ideell organisation vars huvudsyfte är att främja idrottslig verksamhet, och dess aktiva lägerledare ska anses som sådana funktionärer som jämföras med idrottsutövare. I ett avgörande från Kammarrätten i Jönköping 1999 slogs det fast att verksamhet som Svenska kennelklubben bedriver i samband med hundtävlingar inte kan anses som idrottslig verksamhet som ger avgiftsbefrielse.

Motionerna

I motion 2017/18:3138 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att låta Svenskt Friluftsliv

omfattas av socialavgiftslagens s.k. halva basbeloppsregel. Friluftsförbundet behandlas inte på samma sätt som idrottsorganisationer när det gäller beskattning och avgifter vilket de, enligt motionärerna, borde göra.

I kommittémotion 2017/18:1730 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) begär motionärerna i yrkande 5 ett tillkännagivande om ändring i socialavgiftslagen. Motionärerna anför att Svenskt Friluftsliv bör omfattas av Riksidrottsförbundets undantag från socialavgifter upp till ett halvt prisbasbelopp.

Lars Tysklind och Emma Carlsson Löfdahl (L) begär i motion 2017/18:401 ett tillkännagivande om att se över hur medlemsorganisationer i Svenskt Friluftsliv kan omfattas av samma undantag i socialavgiftslagen som redan gäller för medlemsorganisationer i Riksidrottsförbundet. Enligt motionärerna går organisationerna att jämföra helt och förändringen skulle därför vara logisk. Det skulle innebära att de inte behöver betala socialavgifter upp till ett halvt basbelopp.

I partimotion 2017/18:3749 begär Andreas Carlson m.fl. (KD) ett tillkännagivande om vikten av att fler delar av den ideella rörelsen får del av förmånligare skatteregler likt idrottsrörelsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare och vid flera tillfällen uttalat att undantaget för idrottsföreningar från att i vissa fall betala arbetsgivaravgifter inte bör utvidgas. Utskottet har hänvisat till att alla ideella organisationer bör behandlas lika (senast i bet. 2016/17:SfU12). Det undantag som nu gäller uppstod som en lösning på en ändrad rättstillämpning efter ett avgörande i dåvarande Regeringsrätten 1985 för att lindra de ekonomiska effekterna för idrottsföreningar (RÅ85 1:39). Utskottet uttalade redan då den principiella uppfattningen att inkomster i samband med idrottsutövning, precis som alla andra inkomster, bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och därmed leda till att socialavgifter betalas.

För socialförsäkringssystemets legitimitet är det enligt utskottets mening principiellt viktigt att så långt som möjligt upprätthålla ett samband mellan de socialavgifter som betalas och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera.

Med det anförda anser utskottet inte att det finns tillräckliga skäl att föreslå ett tillkännagivande om ett utvidgat undantag och avstyrker därför motionerna 2017/18:3138 (M), 2017/18:1730 (SD) yrkande 5, 2017/18:401 (L) och 2017/18:3749 (KD).

Reservationer

1. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (C)

av Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3508 av Per Åsling (C) och
avslår motionerna
2017/18:63 av Sofia Fölster (M),
2017/18:1001 av Lars Beckman (M),
2017/18:1326 av Edward Riedl (M) yrkande 2,
2017/18:1522 av Lars Beckman (M),
2017/18:1978 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,
2017/18:1998 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 och
2017/18:3043 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD).

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ett system med regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Den regionala klyvningen måste stoppas och för det krävs konkreta åtgärder. Det krävs reformer för att ta hela landet i bruk och då finns goda exempel i vår närhet. I den norska distriktspolitiken finns ett system med regionalt differentierade arbetsgivaravgifter för att skapa likvärdiga villkor att bedriva företag i glest befolkade delar av landet. De nedsatta arbetsgivaravgifterna skapar bättre förutsättningar att driva företag och attraherar fler att bosätta sig i dessa bygder. Svenska företag har under lång tid pekat ut en sänkning av den höga kostnaden för att anställa som den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra företagsklimatet. Genom regionalt differentierade arbetsgivaravgifter skapas ett obyråkratiskt och enkelt sätt att förbättra företagsklimatet på den svenska landsbygden.

2. Undantag från att betala socialavgifter, punkt 2 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:1730 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5,
bifaller delvis motionerna
2017/18:401 av Lars Tysklind och Emma Carlsson Löfdahl (båda L) och
2017/18:3138 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M) samt
avslår motion
2017/18:3749 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att medlemsorganisationer som är anslutna till Svenskt Friluftsliv bör omfattas av undantaget i socialavgiftslagen på samma sätt som organisationer anslutna till Riksidrottsförbundet. De skulle då befrias från att betala socialavgifter upp till ett halvt prisbasbelopp.

3. Undantag från att betala socialavgifter, punkt 2 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3749 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2017/18:401 av Lars Tysklind och Emma Carlsson Löfdahl (båda L),
2017/18:1730 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5 och
2017/18:3138 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M).

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som ger fler delar av den ideella rörelsen förmånligare skatteregler i likhet med idrottsrörelsen. De

ideella organisationerna är centrala i demokratiarbetet. Idrottsrörelsen och friluftorganisationerna bidrar till samhällsnytta och gemenskap. Idrottsrörelsen behöver inte betala arbetsgivaravgifter för idrottsutövare, tränare eller tävlingsfunktionärer om ersättningen understiger ett halvt basbelopp. För att stödja fler ideella organisationer i deras viktiga arbete för bl.a. ungdomar bör de omfattas av samma regelverk.

Särskilt yttrande

Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (SD)

Julia Kronlid (SD) och Paula Bieler (SD) anför:

Vi avstår, under denna förslagspunkt, från att reservera oss när det gäller förslag på förändringar av socialavgifter. I partimotion 2017/18:2487 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) presenteras Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitik och de åtgärder vi föreslår, som bl.a. syftar till att främja små företag och glesbygd.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:63 av Sofia Fölster (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för unga och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:401 av Lars Tysklind och Emma Carlsson Löfdahl (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur medlemsorganisationer i Svenskt Friluftsliv kan omfattas av samma undantag i socialavgiftslagen som redan gäller för medlemsorganisationer i Riksidrottsförbundet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1001 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa differentierade arbetsgivaravgifter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1326 av Edward Riedl (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1522 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om privata sjukförsäkringar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1730 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i socialavgiftslagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1978 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1998 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att sänka arbetsgivaravgifterna för unga under 20 år och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3043 av Mikael Jansson och David Lång (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sänkt arbetsgivaravgift för arbetstillfällen i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3138 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av socialavgiftslagens s.k. halva basbeloppsregel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3508 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utarbeta ett system för regionalt differentierade arbetsgivaravgifter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3749 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fler delar av den ideella rörelsen får del av förmånligare skatteregler likt idrottsrörelsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.